

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2002-4-102 (Devralma)

Karar Sayısı : 02-44/519-214

Karar Tarihi : 18.7.2002

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Nejdet KARACEHENNEM, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER: Cihan AKTAŞ, M. Haluk ARI

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: Koç Holding A.Ş.

Temsilcisi: Murat PEKSAVAŞ

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207

Kuzguncuk/İstanbul

D- TARAFLAR: - UniCredito Italiano S.p.A.

Via San Prosato, 3 20121 Milano/İTALYA

- Koç Holding A.Ş.

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207 Kuzguncuk/İstanbul

- Rahmi M. KOÇ

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207 Kuzguncuk/İstanbul

- Suna KIRAÇ

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207

Kuzguncuk/İstanbul

- Semahat ARSEL

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207 Kuzguncuk/İstanbul

- Sevgi GÖNÜL

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207 Kuzguncuk/İstanbul

- Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.

Nakkaştepe, Azizbey Sk. No:1 81207 Kuzguncuk/İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Koç Finansal Hizmetler A.Ş. (Koç Finansal)'de bulunan Rahmi M. KOÇ, Suna KIRAÇ, Semahat ARSEL, Sevgi GÖNÜL, Koç Holding A.Ş. ve Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'ye ait toplam %50 oranında hissenin UniCredito Italiano S.p.A. (UniCredito Italiano)'ya devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 27.6.2002 tarih, 2814 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 12.7.2002 tarih, 2002-4-102/Ö.İ.-02-C.A. sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 15.7.2002 tarih,

REK.0.08.00.00/79 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; başvuru konusu işlem sonucunda oluşacak ortak girişimin, niteliği ve ilgili ürün pazarı olarak belirlenen finansal hizmetler pazarındaki toplam ciroları yönüyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme veya devralma sayılan hallerden olduğu, ancak bu işlem sonucunda, ilgili ürün pazarında hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, bu nedenle bildirim konu ortak girişim işlemine izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

İlgili Ürün Pazarı: Bildirim konusu çerçevesinde, tarafların faaliyet alanları dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, "finansal hizmetler pazarı" olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, ortak girişimde yer alacak olan Koç Finansal çatısı altında bulunan şirketlerin herbirinin finans sektörünün farklı alanlarında faaliyet göstermesi dolayısıyla, ayrı özelliklere sahip bir çok alt pazar bulunmaktadır.

İlgili Coğrafi Pazar: İlgili ürün pazarında faaliyette bulunan bankaların ve diğer finans şirketlerinin şubelerinin tüm ülkeye yayılmış olması ve yapılan işlemlerin tüm ülke çapında aynı özellikler göstermesi nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak tanımlanmıştır.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirim, bankacılık, menkul kıymet aracılık işlemleri, varlık yönetimi, finansal kiralama ve faktoring hizmetleri alanlarında Koç Grubu'na bağlı olarak faaliyet gösteren şirketlerin aynı çatı altında toplanması suretiyle 2001 yılında kurulmuş olan Koç Finansal'ın %50 hissesinin UniCredito Italiano'ya devredilmesi işlemine izin verilmesine dairdir. Bu devir işlemi sonucunda Koç Finansal, Koç Grubu'nun ve UniCredito Italiano'nun ortak kontrol yetkisine sahip olduğu bir teşebbüs olacaktır. Bu nedenle her ne kadar devralma işlemi bir hisse devri olarak gerçekleşse de, işlem neticesinde tek kontrolün yerini ortak kontrolün alması dolayısıyla bir ortak girişim söz konusu olduğundan değerlendirme bu kapsamda yapılmıştır.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2/c maddesinde, "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture)", "Birleşme veya Devralma Sayılan Haller" arasında sayılmıştır.

Dolayısıyla bir ortak girişimin, yoğunlaşma doğurucu bir birleşme olarak kabul edilebilmesi için "bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması", "taraflar arasındaki ya da taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmaması" ve "ortak kontrolün varlığı" koşulları aranmaktadır.

Bağımsız Bir İktisadi Varlık Olarak Ortaya Çıkma:

Bağımsız bir ekonomik varlıktan bahsedebilmek için söz konusu Ortak Girişim'in faaliyetlerini yürütmek üzere yeterli işgücüne ve mal varlığına sahip olması, pazarda bağımsız bir sağlayıcı ve alıcı olarak davranması, faaliyetlerinin belli bir süre ile sınırlı olmaması, rekabetçi davranışlarını kendi ekonomik menfaatlerine göre özerk bir şekilde belirlemesi gerekmektedir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelere göre, Koç Finansal'ın 262.000.000.000.000 TL sermayesi mevcut olup, bu sermaye hisse devri sonucunda 569.171.052.000.000 TL'ye yükseltilecektir. Dolayısıyla şirket varlığını sürdürebilmek için yeterli sermayeye sahiptir. Ayrıca, ortak girişimin yönetim yapısı rekabetçi davranışlarını kendi ekonomik menfaatlerine göre belirleyebilecek şekilde oluşturulmaktadır. Bunların yanısıra, söz konusu ortak girişime bağlı olacak şirketler de yeterli sermaye ve malvarlığına sahip durumda faaliyetlerini sürdürmektedir.

Netice itibarıyla, hisse devri sonucunda oluşacak ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olacağı anlaşılmıştır.

Taraflar Arasındaki Veya Taraflarla Ortak Girişim Arasındaki Rekabeti Sınırlayıcı Amacı Veya Etkisi Olmaması:

Bu unsurun değerlendirilmesinde belirleyici faktör, ortak girişimin tarafları arasında veya taraflar ile ortak girişim arasındaki rekabetçi davranışların koordinasyonuna sebebiyet verip vermediği hususudur.

Buna göre;

- 1) Ana teşebbüslerin ortak girişimin faaliyet göstereceği ilgili ürün pazarındaki etkinliklerinin önemsiz seviyede kalması veya ana teşebbüslerden sadece birinin ilgili ürün pazarındaki faaliyetlerine devam etmesi,
- 2) Ana teşebbüslerin ortak girişimin faaliyet göstereceği ilgili ürün pazarındaki tüm faaliyetlerini ortak girişime devretmeleri,

hallerinde bağımsız teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonu riski bulunmamaktadır.

Dosya konusu açısından, UniCredito İtaliano'nun ve bağlı bulunduğu UniCredito Grubu'nun (UniCredito) ortak girişimden önce Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde faaliyet göstermediği başvuru içeriğinden anlaşılmıştır. Ortak girişimin diğer tarafını oluşturan Koç Grubu'nun ise ilgili ürün pazarlarından bankacılıkta Koçbank A.Ş. (Koçbank), faktoring pazarında Koç Faktoring A.Ş. (Koç Faktoring), finansal kiralama pazarında Koç Finansal Kiralama A.Ş. (Koç Finansal Kiralama), menkul kıymet aracılık işlemleri pazarında Koç Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (Koç Yatırım Menkul Değerler) ve portföy yönetimi pazarında Koç Portföy Yönetimi A.Ş. (Koç Portföy Yönetimi) aracılığıyla faaliyette bulunduğu belirlenmiştir. Söz konusu şirketler halihazırda Koç Finansal'a bağlı olarak Koç Holding A.Ş. çatısı altında faaliyet göstermektedir.

Bu çerçevede, UniCredito'nun Türkiye pazarında faaliyetinin bulunmaması nedeniyle ortak girişimin taraflarının rakip olmadıkları açıktır. Ortak girişim işlemi sürecinde, Koç grubunun finans alanında faaliyette bulunan şirketlerinin yönetiminin Koç Finansal'a devredilecek olması ve getirilen rekabet etmeme yükümlülükleri

neticesinde, Koç grubunun da ilgili pazardaki faaliyetlerini sadece ortak girişim vasıtasıyla yürüteceği anlaşılmıştır.

Söz konusu bilgiler dikkate alındığında, işlemin taraflar arasındaki rekabeti sınırlayan bir yönünün bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Öte yandan, ortak girişime ilişkin Hisse Devir Sözleşmesi'nin 11. maddesi'nde hisse devrini gerçekleştiren tarafların Türkiye'de hisse devir tarihinden itibaren iki yıl boyunca Koç Finansal veya bağlı şirketleri ile anlaşma konusu işlerde rekabet etmeyecekleri hükmü bulunmaktadır. Ayrıca, Ortaklık Anlaşması'nın 15.1. maddesi ile de tarafların anlaşma süresince Türkiye ile sınırlı kalmak koşuluyla ortak girişim ile anlaşma konusu işlerde rekabet etmemeleri öngörülmüştür.

Her iki anlaşmada yer alan rekabet yasağı ile ilgili söz konusu hükümlerin ortak girişimin zorunlu ve makul bir yan sınırlaması niteliğinde olduğu ve 4054 sayılı Kanun'a aykırılık taşımadığı sonucuna varılmıştır.

Ortak Kontrolün Varlığı:

Ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması ve rekabet koordinasyonuna yol açmaması için, ortak girişim öncelikle özerk bir yönetim anlayışına ve karar mekanizmasına sahip olmalıdır. Ortak girişimin, kendisini oluşturan taraflardan bağımsız karar alabilmesi ve uygulayabilmesi için, verilecek önemli kararlarda söz konusu taraflardan hiç birinin tek başına karar alma yetkisinin bulunmaması, bir başka deyişle, tek tek ilgili tarafların iradesinden bağımsız yeni bir iradenin ortaya çıkması gerekmektedir.

Başvuru konusu ortak girişime ait Ortaklık Anlaşması'nın "Şirketin Yönetimi ve İdaresi" başlıklı IV. bölümünde şirketin ve grup şirketlerinin faaliyetlerinin kolaylaştırılması ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi için "Hissedarlar Kurulu" adıyla bir kurul oluşturulması öngörülmüştür. 4 üyeden oluşacak bu kurulun 2 üyesi (A) grubu hisselerin sahibi Koç Grubu tarafından, 2 üyesi de (B) grubu hisselerin sahibi UniCredito Italiano tarafından atanacaktır.

Anlaşma'da ayrıca, Yönetim Kurulu'nun da (A) grubu hisselerin tayin edeceği 5 üye ve (B) grubu hisselerin tayin edeceği 5 üyeden oluşacağına ilişkin düzenleme bulunmaktadır. Yönetim Kurulu Başkanı (A) grubu hissedarlar tarafından atanırken, Başkan Yardımcısı ve Denetim Kurulu Başkanı (B) grubu hissedarlar tarafından atanacaktır. Öte yandan, Anlaşma'da Yönetim Kurulu'nca alınacak tüm kararların (A) ve (B) grubu üyelerinin çoğunluğunun olumlu yönde oy kullanması ile alınacağı belirtilmektedir. Söz konusu ortak girişim bünyesinde yer alan en önemli kuruluş olan Koçbank ise, yine yukarıdaki esaslar dahilinde 4'ü (A) grubu ve 4'ü de (B) grubu hissedarlar tarafından atanacak 8 üyeli Yönetim Kurulu tarafından idare edilecektir.

Tüm bu düzenlemelerden ortak kontrol unsurunun gerçekleşeceği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede, dosya konusu ortak girişim işleminin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme ve devralma sayılan hallerden olduğu anlaşılmıştır. Bu tespitin yanısıra, söz konusu işlemin anılan Tebliğ'in 4. maddesi ile getirilen ilgili ürün pazarındaki eşikleri aşım aşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Ortak Girişim'in taraflarından UniCredito Italiano ve bağlı olduğu grubun ülkemizde faaliyetinin bulunmaması nedeni ile ilgili ürün pazarında payı bulunmamaktadır. Ayrıca, devralmaya konu olan ortak girişim şirketi Koç Finansal'ın da henüz faaliyete geçmemesi nedeniyle ilgili pazarda cirosu ve pazar payı bulunmamaktadır. Bu nedenle, yalnızca ortak girişimin diğer ortağı Koç grubunun faaliyet gösterdiği bankacılık, faktoring, finansal kiralama, menkul kıymet aracılık işlemleri ve portföy yönetimi alt pazarlarında yer alan, bu gruba dahil şirketlerin ciro ve pazar payları değerlendirilmiştir.

2001 yılı itibarıyla, Koç grubunun bankacılık pazarında faaliyet gösteren şirketi Koçbank'ın cirosu TL'dir. Öte yandan, aynı yıl için faktoring pazarında Koç Faktoring'in cirosu TL, finansal kiralama pazarında Koç Finansal Kiralama'nın cirosu TL, menkul kıymet işlemlerine aracılık hizmetleri pazarında Koç Yatırım Menkul Değerler'in cirosu TL olarak gerçekleşmiştir. Portföy yönetimi pazarında ise Koç Portföy Yönetimi henüz faaliyete geçmemiştir. Koç grubunun anılan pazarlardaki payları ise %..... ile %..... arasında değişmektedir.

Bu bilgiler ışığında, alt pazarlar dikkate alındığında, pazar payları yönüyle %25 oranındaki eşiğin altında kalınmakla birlikte, cirolar yönüyle 1997/1 sayılı Tebliğ ile belirlenen 25.000.000.000.000 TL. eşiğinin aşıldığı, bu çerçevede başvuru konusu ortak girişim işleminin Rekabet Kurulu'ndan izin alınması gereken bir işlem olduğu anlaşılmıştır.

Bununla birlikte, ortak girişimin faaliyet göstereceği ilgili ürün pazarında Koç grubu şirketlerinin en fazla pazar payına sahip olduğu finansal hizmetler ve faktoring pazarlarındaki payının dahi yaklaşık %..... olarak gerçekleştiği ve ayrıca ortak girişim işleminin diğer tarafını oluşturan UniCredito Italiano'nun ve bağlı bulunduğu grubun ilgili pazarlarda faaliyetinin bulunmadığı hususları dikkate alındığında hisse devir işlemi sonucunda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının sözkonusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

I- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda,

Koç Finansal Hizmetler A.Ş.'de bulunan Rahmi M. KOÇ, Suna KIRAÇ, Semahat ARSEL, Sevgi GÖNÜL, Koç Holding A.Ş. ve Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'ye ait toplam %50 oranında hissenin UniCredito Italiano S.p.A.'ya devredilmesi neticesinde oluşacak ortak girişimin niteliği ve ilgili ürün pazarındaki toplam ciroları yönüyle, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi birleşme veya devralma sayılan hallerden olduğuna; ancak bu işlem sonucunda ilgili ürün pazarı olarak belirlenen finansal hizmetler pazarında, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına; bu nedenle, bildirim konu ortak girişim işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.